

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ד תמוז תשע"ט | דף היומי בבלי: ערכין לא.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ו' ומערה שיש בנין" עד סעיף ח'.
מוסר: חפץ חיים חפץ חיים ציורים אות א' עד אות ד'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו"

בעל החנות כיוון את זרנוק המים היישר לרב העיר... | 'פנקס הפלא' שמחולל
ישועות | הבחור שקיבל טרמפ מהאדמו"ר עד הבית | 1680

הרגעים המיוחדים במשפחת 'דרשו'

התשובה שלו הדהימה אותי: "כמה חבל", הוא אמר, "כמה חבל שאין ליל שבועות פעמיים בשנה..."

הרה"ג ר' יוסף אריה, מפעילי 'אחינו', מספר על השליחות היומיומית של פעילי הארגון

תחילת הזמן, והצוות החינוכי בישיבה לא הסכים לקבל עוד בחור. באותה ישיבה, מלכתחילה מכוונים למספר תלמידים נמוך מאוד, כדי להשקיע בכל בחור את המקסימום האפשרי. עוד לפני תחילת הזמן כבר היה בלתי אפשרי להכניס לשם תלמידים נוספים. על אחת כמה וכמה כשהזמן כבר התחיל לפני שבועות אחדים.

אבל הבנו שזה ממש מקרה של הצלת נפשות. הפעלנו על הישיבה לחץ אדיר, וברוך ה' הצלחנו לשכנע אותם, תוך שאנחנו מקבלים על עצמנו להעניק לבחור את כל המסגרת החינוכית המלאה. אברכים פעילי 'אחינו' למדו אתו רוב שעות היום, והשקענו הרבה מאוד מאמץ כדי שישתלב בחברה ויצליח להגיע לרמה הלימודית של הבחורים האחרים בישיבה.

כבר אמרו חז"ל, כל ההתחלות קשות. היו רגעים שנדמה היה לנו שכל ההשקעה יורדת לטמיון. התחייבנו מלכתחילה שאם הוא לא יצליח להשתלב, אנחנו לוקחים אותו הביתה ומחפשים לו ישיבה אחרת.

אבל לא אמרנו נואש, המשכנו להשקיע את כל הכוחות, ואכן,

יעקב א. לוסטיגמן

במסגרת הפעילות של 'אחינו', הגיע לידינו מקרה עם בחור שהתגורר באחת מערי השדה. הוא בא מבית חלש מאוד ברוחניות, ונשלח ללמוד בבית ספר תורני, ולאחר מכן עלה לישיבה קטנה.

אלא שהישיבה לא התאימה לרמתו של הבחור. הוא היה אמנם מבית חלש, אבל היתה לו הצלחה גדולה בלימודים, ובישיבה שאליה נשלח למדו ברמה נמוכה מדי ליכולות שלו.

כתוצאה מכך, הרגיש הבחור תחושה של חוסר מיצוי. הוא הרגיש שאין לו חברים שהוא יכול ללמוד איתם בהתאם לכישוריו, ואפילו לא מצא אתם נושאי שיחה משותפים.

בשלב זה הגיע המקרה לטיפול של 'אחינו', והיה חשש מאוד גדול שהבחור הזה ייפלט מהישיבה וידרדר לחינוך הכללי. ההורים שלו גם כך לא מאוד התלהבו מזה שהוא לומד בישיבה, וחלק מהחברים שלו הלכו לבתי ספר תיכוניים.

השקענו הרבה מאוד מאמץ. עשינו בדיקות ומצאנו שהוא מתאים לישיבה פלונית בבני ברק, ישיבה עם רמת לימודים גבוהה שמתאימה לבחורים מרקע קצת פחות תורני. אבל זה היה אחרי

שאם לא יבואו לקחת אותו, הוא עלול להתחרט ברגע האחרון. הבחור הגיע לישיבה, ונסחף פנימה. כל השבת היו סדרים מיוחדים כהכנה לקראת חג השבועות, ובליל חג השבועות הם סעדו סעודה קצרה ולאחר התיישבו ללמוד ברציפות עד שהאיר הבוקר. הבחור שלנו, למד עם אברך מ'אחינו', שהגיע במיוחד לשם כך.

האווירה בישיבה היתה כל כך מיוחדת ומרוממת, עד שאחרי תפילת שחרית כוונתי לקרוא החליטו הבחורים מיוזמתם לשבת לסדר לימוד של שעה וחצי נוספות! הם קידשו על היין, טעמו מעט 'מזונות', וישבו ללמוד עם כל הכח, שעה וחצי, אחרי לילה ללא שינה...

אחרי חג השבועות שאלתי את הבחור הזה איך הוא מסכם את החג, ואם הוא מצטער על כך שלא בילה אותו בחברת הוריו ובני משפחתו.

התשובה שלו הדהימה אותי: "כמה חבל", הוא אמר, "כמה חבל שאין ליל שבועות פעמיים בשנה..."

ב"ה ראינו ברכה בעמלנו, וכעבור זמן מה הפך הבחור לתלמיד מן המניין בישיבה, כשאנחנו ממשיכים ללוות אותו ברמה פחות אינטנסיבית.

והנה הגיע ערב חג השבועות. שם בישיבה עושים מחג מתן תורה 'מצב' גדול. יש שם סדרי לימוד מיוחדים, עם הכנה נפשית אינטנסיבית קודם לכן, ועם שטייגען יוצא דופן בליל שבועות.

הבחור הזה קשור מאוד להורים. מבחינתו לוותר על חג השבועות בבית היה קשה מאוד. גם ההורים העדיפו שהוא יהיה איתם בחג, היו להם אורחים מהמשפחה המורחבת והיה עליו לחץ גדול שיבוא הביתה.

אבל הפעיל של 'אחינו' שמלווה את הבחור באופן צמוד וקבוע, הבין שכזה חג שבועות אסור לפספס. הוא נסע להורים, דיבר איתם, דיבר עם הבחור ולבסוף הוסכם על דעת כולם שהבחור יצא מהישיבה יומיים קודם, ישן בבית לילה, ובערב שבת הסמוכה לשבועות, הוא יחזור לישיבה.

וכך היה. הבחור נסע הביתה ביום חמישי, וביום שישי הגיע הפעיל במיוחד לביתו המרוחק יחסית, והסיע אותו לישיבה. ידענו

הסיפור היומי

"במהלך הנסיעה הבחנתי שהבחור לא מזהה אותי", אמר האדמו"ר, "והבנתי שהוא לא מעיין בשבועונים המצולמים למיניהם... בחור כזה, מגיע לו שניקה אותו עד הבית"...

הבחור שזכה לטרמפ מיוחד מהאדמו"ר מדושינסקיא שליט"א

בנסיעה מיוחדת. אך האדמו"ר התעקש לנסוע לכתובת המדויקת. כאשר הבחור ירד, תמה הנהג ושאל את האדמו"ר: הרי אנו ממהרים, והדרכים לא קלות, ומדוע יצאתם מגדרכת למען בחור ישיבה בן תשע עשרה שעוד כוחו במוותניו להגיע הביתה לבדו, ועוד אחרי כזה טרמפ נעים וחינם שהיה לו איתנו?

אסביר לך, אמר האדמו"ר מדושינסקי שליט"א. ביקרתי באמריקה כבר כמה פעמים לכמה מטרות קדושות, והנה עתה במהלך הנסיעה הבחנתי כי הבחור דנן לא יודע כלל מי אני, ואינו מזהה ומכיר אותי כלל. ברור לי אפוא כי הבחור אינו מעיין בשבועונים המצולמים למיניהם הנפוצים באמריקה... כיון שכך החלטתי, כי בחור אמריקאי שאין לו קשר לעיתונות, מגיע לו שנביא אותו עד הבית. לכן טרחת'...

(הרב א' חפץ, יתד נאמן פנחס תשע"א)

מעשה יקר שנשלח למערכת יתד נאמן, וכה סיפר המספר: האדמו"ר מדושינסקיא שליט"א התעתד לנסוע מעיר לעיר בארה"ב. יום אחד, בהיותו ליד אחד מבתי המדרש, רגעים ספורים לפני יציאתו לנסיעה, עמד שם בחור ישיבה שראה כי הוא ומלווהו מתעתדים לצאת בנסיעה לעיר פלוניא, והתעניין אם יש ברכב מקום פנוי בשבילו. הגבאי שאל את האדמו"ר, והוא השיב בחיוב לבקשת הבחור. ואכן צירפו אותו לנסיעה, שהיתה בת חצי שעה ויותר.

כאשר הגיעו לאותה עיר בצהרי היום, התעניין האדמו"ר אצל הבחור היכן הכתובת אליה הוא מעוניין להגיע, הבחור השיב, והאדמו"ר הורה לנהג להביא את הבחור עד הבית כמו מלך. הבחור התבייש, וטענתו בפיו, כי הוא יכול לעלות על אוטובוס בנסיעת חינם של כחמישה רגעים עד לביתו, כך שאין צורך לטרוח למענו

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

”שבת אחת הוא המתין בפתח החנות וצינור מים בידו. כשהתקרבת, הוא כיוון אלי את הזרנוק ושטף אותי מכף רגל ועד ראש בזרם מים חזק...”

רבה של רחובות מספר על התוצאות החיוביות של מחאה בדרכי נועם

עמדתי שם תחת מטחי מים. משבא האיש על סיפוקו, ניגשתי אליו במאור פנים, כולי נוטף מים, ואמרתי לו שאיני כועס עליו כלל וכלל. אדרבה, מעולם לא היתה לי הזדמנות לרחוץ את גופי במים ביום השבת לכבוד שבת עד עתה... איחלתי לו 'שבת שלום' ועזבתי את המקום.

בשבת שלאחר מכן ובכל השבתות שאחריה, היתה החנות סגורה!

יש להאבק בכל הכח כדי לשמור את קדושת התורה ומצוותיה, אולם יש להראות כי איננו פוסלים את האיש, אלא את המעשה - 'יתמו חטאים מן הארץ ולא חוטאים' - בסופו של דבר מה שמועיל הוא מאור הפנים והקירוב!

(נר לשלחן שבת, מתוך 'מרוה לצמא' מסעי תשע"ו)

שח הגאון רבי שמחה הכהן קוק, רבה של העיר רחובות: אין מנוס מלהאבק על דברים שבקדושה. המנעות ממחלוקת אין פירושה להשרות רוח פשרנית ולוותר על עקרונות, להיפך, אסור להישאר אדישים נוכח איומים על קדושת העיר והשבת. יש להאבק, אולם לצידו של המאבק יש להשרות חמימות ואהבה. להבנת דבריי אספר סיפור: היתה חנות במרכז רחובות שבעליה היה רחוק משמירת תורה ומצוות. החליט לפותחה בשבת. חשתי חובה להביע את מחאתי. מדי שבוע הייתי מגיע אל החנות, ומפציר בו לבל יחלל את השבת. מאמצי לא נשאו פרי. בשלב מסויים פקעה סבלנותו של האיש, ונוכחותי כמו דבריי היו לו לזרא. שבת אחת הוא המתין בפתח החנות וצינור מים בידו. כיוון את הזרנוק אלי ושטף אותי מכף רגל ועד ראש בזרם מים חזק...

פרשת השבוע

הרבנית פתחה את ה'משלוח מנות' שנשלח בפורים אל המרא דאתרא, ולפתע הגיחו מהחבילה כמה עכברים גדולים

הת"ח סיפר למרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל על אי הצלחתו במושב, ומרן אמר לו: 'תתפלל'. וכל מה קרה מאז...

לפני כמה שנים החליט הת"ח להפנות משאבים ומרץ אל מושב נוסף, ולהשתדל להפריח גם בו את השממה הרוחנית. והנה, כך הוא כותב לרבינו המרא דאתרא (רבי יצחק זילברשטיין) שליט"א, כל הנסיונות שאני עושה במושב זה, אינם נותנים פרי.

כל הנסיונות שעשה, כל המאמצים שהשקיע, על מנת להוציא את אנשי הקהילה מקפאונם הרוחני, העלו חרס בידו, ולאחר פעילות של שנתיים הגיעו לשיעור שני משתתפים בלבד. הת"ח הרגיש שבמושב ההוא יש דבר מה ש'חוסם' את הפעילות התורנית, ופנה להתייעץ עם מרן הגראי"ל שטיינמן (שליט"א) [זצ"ל], כדת מה לעשות, והאם כדאי לעזוב את המקום ולהשקיע במושב אחר.

מרן שמע את הדברים, ואמר: 'תתפלל'.

על פיו יצאו ועל פיו יבאו, הוא וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִתּוֹ (במדבר כ"ז, כ"א)

בסיפור שלפנינו שנשלח ע"י ת"ח, חתנו של אחד ממרביצי התורה הנודעים, יש כמה לקחי מוסר, שהבולטים שבהם עסוקים בידיעה שאם גדול בתורה הוציא דבר מה מפיו, יש להתייחס לכך כדברים שמימיים, גם אם מדובר ב'הוראה פשוטה' לכאורה. לקח נוסף עוסק בחומרת הפגיעה ברב ובתלמיד חכם.

משגר המכתב הינו כאמור ת"ח וירא שמים, המוסר את נפשו למען נערי ישראל, ומרביץ בהם תורה בחכמה ובתבונה. תלמיד חכם זה זוכה לקרב רבים לשמירת התורה, ובס"ד הצליח להקים עולה של תשובה בהקמת מדרשות במספר מושבים. ההצלחה העיקרית היא, כמובן, בהבאת הנערים אל בית המדרש, וכמה מהם אף עברו ללמוד לישיבות קדושות.

מי שאינו ניחון באמונת חכמים שלמה, עלול לומר לעצמו שהגרא"ל לא התכוון בעצם להורות לו שיתפלל, אלא כיון שאין עצה מעשית אחרת להביא להצלחה בפעילות התורנית במושב ההוא, הדבר היחיד שיש לי לומר לך הוא ש'תתפלל'.

אבל האמת היא שכאשר אדם גדול מוציא מפיו הוראה פלונית, ולא חשוב מה הוא סגנונה ובאיזו הטעמה היא נאמרה, יש להתייחס אל ההוראה כאל דבר שיצא מפי השם יתברך.

וכך עשה הת"ח ההוא. כיון שמרן הגרא"ל אמר לו להתפלל, הוא קבל על עצמו תענית, ובאותו יום נסע לכותל המערבי, ובמשך שעות ארוכות עמד ואמר תהילים בבכייה, והתחנן לה' יתברך שיורהו מה לעשות כדי להטמיע את ערכי היהדות במושב. והנה, אך סיים את תפילתו, ומוחו עדיין תפוס בהרהורים על סיבת הכישלון בהרבצת התורה באותו יישוב, והנה הוא מוצא על הסטנדר לפניו את הספר 'ברכי נפשי' על ספר ויקרא. הוא פותח את הספר באופן אקראי, ונתקל בכותרת [בעמוד רל"ז], המזעזעת את נימי נפשו. הכותרת היתה: "הרבנית פתחה את ה'משלוח מנות' שנשלח בפורים אל המרא דאתרא, ולפתע הגיחו מהחבילה כמה עכברים גדולים". להלן מסופר שם אודות שאלה שהונחה על שולחנו של מרן של הגרי"ש אלישיב זצוק"ל: אברך ת"ח משיבת לייקוד נשלח לכהן כרב בעיר פלונית, בה יש קהילה יהודית גדולה למדי. עוד בטרם יצא לדרכו, נודע לאברך שבמשך שנים מנסים ארגונים שונים להקים תלמוד תורה או ישיבה בעיר זו, ובשום אופן לא מצליחים. הוא לא נבהל מהמידע הזה, וסבר לתומו שדוקא בשל כך כדאי מאוד שיקח על עצמו את כהונת הרב בעיר זו, וישקיע מאמצים כבירים על מנת להרבות שם באידישקייט ולהקים מוסדות תורה וישיבות.

כולו שופע מרץ

האברך יצא לעיר ההיא, כשכולו שופע מרץ וחיוניות, ובהחלטה שהוא מצידו מתכוון לפתח את העיר מבחינה רוחנית, ולהגביר בה חיילים לה' ולתורתו. אבל, המציאות בשטח היתה שונה. עובר עוד חודש, עוד חודש, עוד שנה, ועוד שנה, והעניינים אינם מתחילים לזוז. את התלמוד-תורה שכל כך רצה לייסד, הוא אינו מצליח להקים; ישיבה - מאן דכר שמיה... וכן כל יתר מוסדות הקהילה שביקש להעמיד על מכונם, לא קמו.

בשלב מסוים הרגיש האברך שיש דברים בגו, ויש משהו העומד מאחורי אי ההצלחה שלו להקים את המוסדות. 'אני הרי מתאמץ כל כך קשה, ואיך יתכן שלא הצלחתי להגשים ולו משימה אחת מכל אלו שהעמדתי למול עיניי?!' והחליט לערוך תחקיר ממצה ומקיף אודות הקהילה, ומה שהתרחש בה בעבר. בצורה זו, חשב, אולי יעלה בידו לגלות דבר מה שישפוך אור על המתרחש במקום. ואכן, הוא לא הוצרך לתחקיר כה ממצה כדי להגיע למסקנה. הבירור הניב תוצאות מיידיות. התברר שלפני שנים רבות כיהן בקהילה זו רב חשוב, שעשה ופעל רבות למען בני המקום, אבל

כמה חברים בקהילה שנאו את הרב, ופעלו נגדו בצורה חמורה. כדי 'לשכנעו' לעזוב את המקום, עשו דבר שלא ייעשה. ביום הפורים הם שיגרו לביתו משלוח מנות, וכאשר אשתו קיבלה את החבילה, ופתחה אותה, קפצו מתוכה כמה עכברים שהוכנסו לחבילה בכוונה תחילה. הרבנית נבהלה מאוד, והתמוטטה ארצה, והוצרכה לשהות מאז ועד סוף ימיה בבית חולים לחולי נפש. בשל המעשה החמור עזב הרב את המקום והקפיד מאוד על הקהילה. מאז ועד היום, כל רב המגיע לקהילה שפגעה באותו רב, אינו מצליח להרים בה את קרן התורה והיהדות, ואחרי תקופה קצרה עוזב אותה בפחי נפש.

רוח סערה

אך האברך שהגיע מלייקוד לא אמר נואש. הוא הציע שמניין אנשים מבני הקהילה יעלו על קבריהם של הרב והרבנית ויבקשו מהם מחילה. אולי על ידי כך נצליח לכפר על החטא הגדול שעשו כלפיהם, אמר.

הקהילה הסכימה להצעה, ובבוקרו של יום התכוננו מנין היהודים, והרב בראשם, לצאת לבית העלמין. אולם, ממש באותה רגע מתרחשת סופת שלגים בלתי צפויה, ומונעת מהם מלעזוב את העיר. הם ממתנים שעה שעתיים ושלוש, אבל הסופה אינה פוסקת.

מנין האנשים דחה את העלייה לקבר לשבוע הבא, ליום שעל פי התחזית היה אמור להיות בו מזג אויר נאה. ואכן, בבוקר זרחה השמש, אולם בדיוק בשעה שבה קבעו לצאת, החלה לנשב רוח סערה, שמנעה מהם, שוב, את היציאה. הת"ח החליט לשגר שאלה אל מרן הגרי"ש אלישיב, כדת מה לעשות, האם להמשיך לנסות לגשת אל קברו של הרב, באיזו דרך יוכלו לכפר על החטא הנורא שנעשה נגד הרב?

והשיב מרן זצוק"ל [תשובתו מופיעה בספר 'מעלות רבקה' עמוד ש'], שאמנם האנשים שפגעו ברב כבר אינם בין החיים, והתושבים שחיים כיום בקהילה לא היה אלו שפגעו ברב, מכל מקום, כיון שיצא בזיון נורא לתורה מהקהילה במקום, ודאי שראוי להשתדל לעלות ולבקש מחילה מהרב כדי להחזיר את כבוד התורה שהתבזה, ויקבלו על עצמם לכבד תלמידי חכמים, והשי"ת יערה רוח טהרה ממרום להשיב לב טועים לאביהם שבשמים, והתורה הקדושה תשוב ותפרח במקום.

ואכן, לאחר שהתקבלה תשובת מרן, התקיימה עצרת תשובה והתעוררות בבית הכנסת של הקהילה, ולאחר מכן הצליחו כל בני הקהילה לנסוע אל בית הקברות, ובקשו מחילה מהרב והרבנית, ונשאו דברי מוסר על קברם.

וראה זה פלא, מעתה ואילך חל שינוי משמעותי בקהילה! אם בשנים הקודמות כמעט שלא היה מניין מתפללים במקום, מאז בקשת המחילה היה מניין גדול, ולאחר זמן נפתחו שיעורי תורה לגברים, נשים וילדים, וקול התורה החל להישמע בבתי המדרשות, כך שהשינוי המורגש אכן היה בבחינת נס גלוי... כשסיפרו את

עדותיך שעשועי אנשי עצתי", על דרך מה שמצינו בגמרא [חולין צ"ה:]: ששמואל בדיק בספרא [ביאר שם רבינו גרשום, שהיה בודק אם מוצא פסוק טוב או לאו. ויעוין בשה"ג שעל הסמ"ג לאוין נ"א, שכתב שדבר זה הוא כעין נבואה], וזה שנאמר במלך "והייתה עמו וקרא בו כל ימי חייו" [דברים י"ז, י"ט], דהיינו, שבספר תורה יקר כל קורות ימי חייו, והיינו 'אנשי עצתי', על דרך 'בדיק בספרא'. אמנם אין זה חידוש כל כך, דהוי כעין גורל, אבל יותר נפלא כי

כמה פעמים בדרך שעשועי דאורייתא, בלא כוונת מתכוון, מוצא בשיעורא דיומא או בפרשת השבוע מעין המאורע שלו. והגאון בעל ה'חוות יאיר', הרהר איך יקרא את שם ספרו, ושמו היה 'יאיר', ושמה של זקנתו שגדלתו היה 'חוה', והנה קראוהו לתורה, וקראו לפניו "ויקרא אותם ... חוות יאיר עד היום הזה", [עיין הקדמת ה'חוות יאיר' בסוף].

עוד מצינו שכתב בהגהות מיימוני [מביאו הב"י ב"ד סי' פ"ב], שכשעסק ר"י בעופות קור"ן, אחד בא בישיבתו ובדקו אותו ומצאו קורקבנו נקלף [כלומר, כאשר הר"י בעל התוס' למד הלכות סימני עופות, זימנו לו מן השמים עוף לבית מדרשו, כדי שיוכלו לבדוק וללמוד ממנו דיני הסימנים]

וכיוצא בזה מעשים בכל יום, ולזה 'גם עדותיך שעשועי', אפילו אם לומד דרך שעשועי לימוד, לא על דרך גורל, גם הם 'אנשי עצתי', כי רוח אלוקים דיבר בעוסקי תורה לשמה הזוכים לדברים הרבה. עכ"ל רבינו החת"ס.

נמצאנו למדים, שהלומד תורה לשמה, מזמינים לו מן השמים עצות הנצרכות לו באותו הזמן. וגם בנידון דנן נראה ששלחו לתלמיד חכם מן שמיא את הידיעה אודות הרושם הנורא שנתר במקום לאחר שפגעו לפני שנים ברב, ולכן ישתדל מאוד הת"ח לארגן מניין מבני המקום, שילכו לקברו של הרב ויבקשו ממנו מחילה בשם כל תושבי המקום

("קול ברמה" - גליון 286)

הדברים לפני מרן הגרי"ש אלישיב, הביע מרן את שביעות רצונו. למדנו מהמעשה המוזעזע, שכאשר מבחינים בטומאה האופפת מקום או אדם מסוים, יש לדעת שהדבר בא כתוצאה מחטא פלוני שגרם לקלקולים ולעיוותים חמורים. ומה נורא ואיום הוא להלבין פנים, ובמיוחד כאשר מדובר בתלמיד חכם, עד כדי כך שתוצאות הפגיעה ההרסניות יכולות להישאר באותו מקום למשך שנים רבות.

עד כאן הדברים המובאים ב'ברכי נפשי'.

והנה, כשהתלמיד חכם קרא את הדברים המרגשים, הוא נזעק ונרעד אל ליבו, משום שנזכר שגם באותו מושב בו הוא נמצא, ספרו לו שלפני שנים ביזו שם בצורה נוראה את המרא דאתרא [שנפטר לפני שנים רבות], עד שגרמו לו לעזוב את המושב בבזיונות, רח"ל.

הת"ח שאל את הגר"י זילברשטיין, האם אכן יש בפתיחת הספר כעין 'רוח הקודש' המורה לו היאך לפעול, ולכן עליו לכנס את בני המקום [שאינם אלו שפגעו שמרא דאתרא, משום שהפוגעים כבר אינם בין החיים], ולעלות על קברו של הרב הקודם על מנת לבקש ממנו מחילה?

המרא דאתרא שליט"א השיב לו כדלהלן: ראשית כל נציין לדברי המשנה במסכת כלאים [פ"ה מ"ח] 'המקיים קוצים בכרם, רבי אליעזר אומר קדש'. ובמסכת גיטין [דף ט"ו ע"א] נאמר 'בני רוכל תקברם אמם'. ופירש רש"י: 'כלומר לא יעלו על לב, ולא יזכרו בבית המדרש לראיה, לפי שרשעים היו, שהיו מקיימין קוצים בכרם, ולר"א כלאים ניהו'. הרי לנו שפגיעה בחכם גורמת לפגיעה בבית המדרש, שמחמת שעברו על דברי רבי אליעזר לא הוזכרו דבריהם בבית המדרש'.

ולגבי עצם הענין, איך צריך להסתכל על דבר כזה שאדם פותח ספר באקראי ומוצא בדיוק את ששאלה נפשו, מצינו דברים מאלפים ב'חתם סופר' שכתב לפרש את הפסוק בתהילים "גם

קול העם

"ביום בהיר אחד הבחנתי לפתע שבני כבר אינו מכחך בגרונו בעוצמה כהרגלו. שאלתי אותו: האם אני מדמיין, או שבאמת יש לך ב"ה הקלה בגרונו? ואז הוא סיפר לי את סודו הנפלא והמתוק..."

פנקס הפלא

אך הבעיה חזרה ונשנתה פעם אחר פעם. ניתן לומר שכמעט והתייאשנו...

ההפתעה הגדולה פגשה אותי ביום בהיר אחד, כשלפתע הבחנתי שבני אינו מכחך בגרונו בעוצמה, כמו שאני רגיל לשמוע אותו תמיד. שאלתי אותו: בני היקר, האם אני מדמיין או שיש לך

בני היקר, בן הארבע עשרה, סבל שנים רבות מבעיה כרונית מציקה מאד בגרון. הבעיה הפריעה לו מאד בתפקוד, גרמה לו לכחכח לעתים תדירות, וכמעט ולא נתנה לו מנוח. ניסינו לטפל בטיפולים שונים, חלקם קונבנציונליים, חלקם טבעיים - אך שום דבר לא הועיל. לעתים הוא חש הקלה מסוימת למשך זמן קצוב,

באמת הקלה בגרונו?

ואז הוא סיפר לי את סודו הנפלא והמתוק, ואותו אגלה אף לכם:
בני היקר קרא ושמע אודות כוחה של ההודיה לה', והחליט בעצמו לקנות מחברת ובה ירשום כל יום כעשר טובות שעשה לו הקב"ה. כך הקפיד לרשום בכל יום ויום במשך ארבעים יום רצופים.

הוא הראה לי את המחברת מלאת התודות. רפרפתי

בהתרגשות ובתחושת נחת יהודית אמיתית מבני בכורי. וביום הארבעים ואחד, בסוף המחברת, אני רואה שבני המשיך ורשם:
"תודה בורא עולם, שהגרון שלי הרבה הרבה יותר טוב, שאני לא נאלץ לכחכח כל כמה דקות, תודה שאני מרגיש שהכל ממש נעלם!"
תודה לה' על הנס הגלוי והנפלא, שנזכה לשפע ניסים וישועות לנו ולכל עמ"י.

(גיליון 'קול תודה')

לקראת שבת

הנדיב המסתורי ששילם על ארוחתה של משפחה חרדית במסעדה, איזה מוסר השכל אפשר ללמוד מאוצר של גוגואים, ו-500 השקלים שניתנו בטעות והובילו לסיומו של סכסוך בן 5 שנים

עורך גיליון 'לקראת שבת' הרב משה הרמן עם טעימות קצרות מגיליון פרשת פינחס

וסיפור נוסף על צ'ק בלתי צפוי: בני משפחה שישבו במסעדה כלשהי באחת מערי הדרום, סיימו את ארוחתם ופנו לשלם, אבל אז הפתיע אותם מנהל המסעדה באומרו שכבר שילמו עליהם... מי היה הנדיב המסתורי, ומדוע בסופו של דבר לא קיבלו בני המשפחה את מתנתו האדיבה? גם על כך נקרא בגיליון השבוע.

ועוד על קצה המזלג מהאוצר הנפלא שבגיליון: המילים שנאמרו ברגע הקריטי וגרמו לבחור רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל לחזור לחבוש את ספסלי הישיבה בוואלוז'ין. איזה מוסר השכל אפשר ללמוד מאוצר של גוגואים? כיצד הגיב האדמו"ר מוויז'ניץ זצ"ל כשמע דברי הערכה שנאמרו ע"י אחד מגדולי הדור אודות כמה תקנות שתיקן בקרית ויז'ניץ? ועוד ועוד...

היה זה לפני כשבועיים, ברחוב הרב מלצר בבני ברק. לאולם 'וגשל' הוותיק נכנס יהודי ת"ח ודרשן נודע להשתתף בשמחת חתונת קרוב משפחתו. כבר בכניסה ניגש לכספת המתנות והטיל פנימה מעטפת מתנה בסך 500 ש"ח, אך עד מהרה גילה כי לא זו החתונה של קרוב משפחתו, וביורר קצר העלה כי אכן - הקרוב מתחתן באולמי 'היכלי הפאר', ולא ב'וגשל'... מה יהיה אפוא על הצ'ק שהוכנס בטעות לכספת?

אבל לבסוף התברר כי 500 השקלים לא הלכו לשווא, בהשתלשלות מדהימה הם הובילו ליישוב סכסוך בן 5 שנים בין שני ידידים, ו...גם לשידוך שנסגר כעבור ימים ספורים ביניהם! איך קרה כל זה - על זאת תקראו בסיפור המופלא המופיע בגיליון השבוע, שסופר ע"י בעל המעשה בעצמו.

יהלומים מגדולי ישראל

לאחר התפילה ניגש הרב מאראד והעיר להרב מאיהעל כי לפי המשנ"ב אסור להחליף תפילין דרש"י בר"ת באמצע חזרת הש"ץ. ענהו הרב מאיהעל: "כך נהגו אבותי הקדושים". אמר לו הרב מאראד: "הם רשעים"!!!

למה כדאי לחכות לפני שמתחילים לכעוס... שתי דוגמאות מזלפות מומעשים שהיו

בארה"ב התפללו שני רבנים מופלגים ונערצים יחדיו, אחד מהם היה הרב מאראד והשני היה רבה של איהעל. הרב מאראד שהיה דבק מאד בהלכה, ראה האיך רבה של איהעל מחליף את התפילין דרש"י בתפילין דר"ת באמצע חזרת הש"ץ, ניגש אליו

על האדם להרגיל את עצמו שלא למהר לכעוס ושלא לאבד את שלוות הנפש, כי פעמים הרבה ימצא לאחר שיעבור זעמו, שטעות גדולה היתה בידו וכלל לא ירד לסוף דעתו של חברו, ומדוע הבעיר את האש ביניהם, וכמעשה דלהלן:

הישיבה עוסק בתורה, נענה ואמר: "חזורני בי, אף לא פרוטה אחת אשלשל לידכם!"...

תמה ראש הישיבה, וכי מה אירע שבתוך כדי דיבור חזר בו מדבריו?

מתחילה לא ענהו העשיר, ורק לאחר הפצרות נענה: לא אעניק משלי מאומה לישיבה ש'ראש הישיבה' שלה אינו מכיר בצורת אות, ואינו יודע מאיזה צד מחזיקים את הגמרא... ולא ידע ראש הישיבה מה פשעו ומה חטאתו, עד שהבין, והסביר לו:

"בוודאי תמהת כי בבואך הנה מחדרי אוצרותיך מצאתני עוסק בתורה כשגמרא 'הפוכה' בידי... דע לך כי יליד צנעא שבתמני אני, וידועים דברי קורות הימים כי לא היו ספרים מצויים במחוזותינו, והיינו יושבים לפני ה'מארי' כשארבעה עד חמשה תלמידים קוראים באותו ספר, כל אחד מצדו האחר, ולימדונו לקרוא בספרי הקודש מכל ארבעת צדדיהם בשווה, ונמצא שהחזקתי את הגמרא כדרך שלימדוני בבית תלמודי. ואם תאבה נפשך הבא נא ב' ספרי קודש, אני אקרא הפוך ומע"כ יקרא ישר, ונראה מי קורא מהר וברור יותר..."

בחן העשיר את אמיתת הדברים ונתרגש עד כדי דמעות שניצול מלדונו לכף חובה שלא בצדק, והעניק לו ממתת ידו פי שניים ושלושה ממחשבתו הראשונה.

(באר הפרשה פנחס תשע"ז)

אחר התפילה ואמר לו [בדברו בלשון הקודש מחמת קדושת התפילין שהיה לבוש בהן], כי על פי פסק המשנה ברורה אסור לעשות כן.

ענהו הרב מאיהעל: "כך נהגו אבותי הקדושים".

אמר לו רבה של אראד: "הם רשעים"!

נזדעזע הרב מאיהעל למשמע דיבורים אלו מפיו של יהודי בר אוריין ובר אבהן, אך לא ענהו דבר.

קעבור תקופה נפגשו השניים באיזו שמחה, אז כבר לא עצר הרב מאיהעל בנפשו ושאל את ידידו הרב מאראד: "מדוע קרא כבוד תורתו את אבותי הקדושים בשם 'רשעים'?"

ענה לו הרב מאראד: "חלילה, וחלילה שאומר כך על אבותיך הקדושים נבג"מ, ולא אמרתי אלא שהם 'רשאים' - היינו שהם רשאים לנהוג כן, אך אתה אינך 'רשא' לעשות כמעשיהם..."

ומעשה נוסף: אחד מראשי הישיבות המפורסמות בארה"ק נסע לארצות הגולה לזכות את אחינו בני ישראל לקחת חבל ונחלה בהחזקת ישיבתו. בבואו לבית אחד העשירים, הראה לו תמונות מבית ישיבתו, מעמלי התורה ולומדיה, ותרב התפעלותו של העשיר מפעולות ראש הישיבה והחליט להוציא סכום הגון מבית גנזיו ולהעניקו לראש הישיבה.

כשפנה לחדרו ביקש ראש הישיבה את רשותו לעיין אדהכי והכי בגמרא שעמדה על השולחן... והנה, משחזר וראה את ראש

השורת היומי

הכביש נחסם בגלל הפגנה, והקייטרינג הגיע רק לאחר שהמוזמנים התפזרו - האם בעל השמחה צריך לשלם?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

תשובה: נראה שאינו דומה לשוכר שדה ונזוקו הגידולים, המבואר בסימן שכ"ב שיש חילוק בין אם זה מכת מדינה או לא, שכן כאן זו מכירה ולא שכירות פועל, אלא קונה את המנות שיביא לו לאולם, וכל זמן שלא מילא בעל הקייטרינג את התנאי, הרי לא קנה המזמין את האוכל, ואף שבעל הקייטרינג אינו אשם בכך, כיון שהוא אנוס, מכל מקום המזמין לא נתחייב לקנות, ופטור.

שאלה: אדם הזמין 200 מנות בשריות עבור שמחה שערך באולם, והקייטרינג הכין את כל המנות והובילם ברכבו לאולם. והנה בדרך נסגרו הכבישים לכמה שעות בעקבות מחאה של עדה מסוימת, המוזמנים המתונו לשוא, ורק לאחר שהתפזרו הגיע הקייטרינג. ונשאלת השאלה - האם המזמין צריך לשלם על המנות, מאחר שבעל הקייטרינג נאנס באונס בגמור?

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

בנין על גבי עמודים הסמוך לעיר - האם נחשב כחלק מהעיר לענין 'תחומין'?

ובית הבנוי בחפירה שמתחת לפני הקרקע, וכדומה, אינו נחשב כבית דירה לענין זה; ויש אומרים שהוא הדין לבית הבנוי מעל לפני הקרקע על גבי עמודים, אך יש שהוכיחו מדברי ראשונים שבית כזה נחשב לבית דירה.

ובית שאינו קבוע במקומו, כגון מבנה מגורים נייד - אף אם עומד בשבת בסמוך לעיר, אינו מצטרף אליה.

[שו"ע שצח, ו, משנ"ב יט, כו, כט, לא, לב, לג רלד, וביה"ל ד"ה תקרה; ביאורים ומוספים דרשו, 43, וראה שם, 35]

כפי שלמדנו, בית הניצב בסמוך לעיר, והמרחק בינו לבניה אינו עולה על 'עיבורה של עיר' (ראה תקציר לאתמול), הריהו מצטרף לעיר, ומודדים את תחום העיר ממנו והלאה. ודין זה אמור אף בבית של גוי. ואין דין זה אמור אלא בבית הראוי לדירה, אך אין צורך שידורו בו בפועל.

ואף אם הבית נהרס ונותרו ממנו שלוש מחיצות בלבד, ללא תקרה, או שתי מחיצות עם תקרה, (בתוספת שכבת טיט, ראה במקורות) - הריהו מצטרף לעיר.

מפעל שאוכלים בו ארוחת צהרים בקביעות - האם נחשב כחלק מהעיר לענין 'תחומין'?

ונחלקו הפוסקים בנוגע לבית ארוך וצר ששטחו שש עשרה אמות רבועות, אך רוחבו קטן מארבע אמות - אם נחשב כראוי לדירה. ובהעדר תנאי בית דירה - מבחינת המחיצות, המיקום, או השטח, ככל האמור - אינו נחשב כבית דירה אף במקרה שדרים בו. ויש אומרים שאף בית העונה לתנאים אלו, אינו מצטרף לעיר אלא כשנבנה לצורך דירה, ולא כשנבנה רק לשם הגדלת תחום העיר.

[שו"ע שצח, ו, וביה"ל ד"ה ארבע; ביאורים ומוספים דרשו, 33, 41 (וראה עוד שם) 42]

בהמשך לאמור: אין בית נחשב כבית דירה לענין 'תחומין', אלא כשמשמש לאכילה, או ללינה. ואם משמש לאכילה פעם ביום, כגון מפעל שהפועלים אוכלים בו ארוחת צהריים בקביעות - יש מגדולי האחרונים שכתב שאינו נחשב לבית דירה, ויש שהקלו בדבר.

וכמו כן, אין בית נחשב כראוי לדירה אלא אם יש בשטחו לפחות ארבע על ארבע אמות, שהן שש עשרה אמות רבועות;

מה מספר הבתים והחצרות הנדרש ליישוב כדי שיוגדר כ'עיר'?

אחד מהם לפחות חדר אחד ששטחו לפחות ארבע על ארבע אמות. ויש אומרים עוד, שלשני בתים (בכל חצר) נחשבים רק שתי דירות הבנויות על גבי הקרקע, ולא שתי דירות זו על גב זו בבניין קומות. ובפחות משלוש חצרות כאלו, אין דין היישוב כעיר, אלא כבית בודד, אשר רק אם המרחק בינו לעיר אינה עולה על שבעים אמה ושני שלישי האמה, הוא מצטרף לעיר.

[שו"ע שצח, ז, ומשנ"ב לז-לח; ביאורים ומוספים דרשו, 51]

שתי ערים שהמרחק ביניהן אינו עולה על מאה וארבעים ואחת אמה ושליש האמה, כך ש'עיבוריהן' של הערים, כלומר, שבעים אמה ושני שלישי האמה לכל עיר (ראה תקציר לאתמול), נפגשים זה בזה - הרי הן נחשבות כעיר אחת לענין 'תחומין'.

אבל במרחק גדול יותר, אף אם מתחילה היו עיר אחת ונוצר מרווח ביניהן - אינן נחשבות כעיר אחת. וכ'עיר' לענין זה, נחשב יישוב שיש בו לפחות שלוש חצרות, שבכל אחת מהן לפחות שני בתים, ובכל

* מדידת ה'תחום' מחוץ לעיר - לדעת השולחן ערוך, מתחילה מקצה העיר, ולדעת הרמ"א, מוסיפים לעיר מכל עבריה שבעים אמה ושני שלישי האמה, והוספה זו מכונה 'עיבורה של עיר'; ומקצה ה'עיבור' והלאה, מודדים את התחום.
* עיר שבסמוך לה ניצב בית אשר המרחק בינו ובין בתי העיר אינו עולה על שבעים אמה ושני שלישי האמה, כמידת עיבורה של עיר - הריהו נחשב לחלק מהעיר, ומודדים את תחום העיר מבית זה והלאה. וכן בעיר שצלעותיה אינן שוות, קובעים את הריבוע המדומה של התחום על פי בית זה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה אמרה ה'בת קול' בשעה שתיקן שלמה המלך תקנת 'עירוב חצרות'?

מביתו לרשות היחיד של חברו, תיקן היתר לאיסור זה על ידי 'עירוב חצרות'; דהיינו, שגובים פת מכל בית, ומניחים אותה באחד הבתים לפני כניסת השבת, לכל הפחות למשך 'בין השמשות'.
וטעם ההיתר, שכיון שעיקר דירתו של אדם היא במקום שפיתו מונחת בו, הרי זה כאילו כולם דרים בבית זה שבו מונחת הפת, ושותפים בו, וכל הבתים והחצרות השותפים בעירוב נחשבים כרשות אחת; אם משום שכשם שהם שותפים בבית זה כך הם שותפים בכל המקומות, ואם משום שכל החצר והבתים נטפלים לבית זה.

ובשעה שתיקן שלמה עליו השלום תקנה זו, יצאה 'בת קול' ואמרה: "בְּנֵי אִם חָכַם לְבָךְ וְשָׂמַח לְבִי גַם אָנִי".

[שו"ע שסו, א, משנ"ב א-ד, ושעה"צ ג; ביאורים ומוספים דרשו, 1, 2, 4, 6 ו'10]

מן התורה מותר לטלטל חפצים מרשות היחיד אחת לחברתה, כל שאין רשות הרבים או 'כרמלית' ביניהן. ושלמה המלך עליו השלום גזר שלא יטלטל אדם מביתו לרשות פרטית של חברו, מחשש שיטעו ויטלטלו מרשות היחיד לרשות הרבים.
ולכן אסור לטלטל מביתו לבית חברו, ולהיפך. וכן אסור לטלטל מביתו לרשות היחיד שיש לו בה שותפות עם חברו, וכגון חצר המשותפת לביתו ולבית חברו; ולהיפך.
ויש אומרים שעיקר הגזירה היתה על טלטול לחצר משותפת, מחשש שעל ידי הטלטול מרשות פרטית לרשות משותפת, יטעו להוציא מרשות היחיד לרשות הרבים; אך גם לדעתם, סוּנְף לאיסור זה גם טלטול מרשות פרטית לרשות פרטית של אחר. ובשעה שגזר שלמה המלך עליו השלום על טלטול חפצים

חוויה רוחנית יומית מדי יום אצלך במייל

'ניוזלטר' מלא וגדוש בתוכן תורני - הלכתי, אקטואלי ומרתק.
עם סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
בהגשה מקצועית עם טעם של עוד... להצטרפות שלח מייל ל-

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

י"ד בתמוז | רבי יצחק אייזיק ב"ר איתמר (מנדבורנא) רוזנבוים זצ"ל, מזוטשקא, בעל נחל יצחק, הצניעות והישועה ועוד

יארצייט:

היום הוא יום טוב במגילת תענית, על שביטלו בו חכמי ישראל את ספריהם וחוקיהם של הצדוקים והוכיחו את טפשותם.

יארצייט:

שצ"ט: רבי יוסף ב"ר משה (המבי"ט) מטראני זצ"ל, בעל שו"ת וחינושי מהרי"ט.

תע"ט: רבי שמואל ב"ר יוסף יוזפא הכהן שאטין זצ"ל, מפפד"מ, אב"ד דרמשטט, בעל כוס הישועות.

תרצ"א: רבי אפרים ב"ר דובער הלוי סג"ל לוונטל זצ"ל, אב"ד קויל, בעל ברכת אפרים.

תשמ"ז: רבי יעקב יצחק ב"ר יהודה לייב הלוי רודרמן זצ"ל, ר"י נר ישראל בכולטימור וחבר מועצת גדולי התורה בארה"ב, בעל עבודת לוי, שיחות לוי ומשאת לוי.

תשל"ח: רבי מרדכי ב"ר ישועה עטייה זצ"ל, אב"ד קהילת החלאבים במקסיקו ור"י החיים והשלום י-ם, בעל מקור חיים, ארצות החיים, סוד השבועה ועוד.

תש"ס: רבי יצחק אייזיק ב"ר איתמר (מנדבורנא) רוזנבוים זצ"ל, מזוטשקא, בעל נחל יצחק, הצניעות והישועה ועוד.

תשס"ט: רבי יחזקאל ב"ר שמעון זיסל גרובנר זצ"ל, אב"ד דטרויט ויו"ר אגוד הרבנים בקנדה.

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

האם מחויב אדם לתחוב אצבעו באוזניו במקרה שיש לו ספק שמא ישמע לשון הרע?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

שותק, אבל השמיעה אינה ברשותו, ובוה צריך תחבולות של תחיבת האצבע באוזניו כדי לא לשמוע לשון הרע, ועל כן טוב לו בכבודות השמיעה, כי אין לך אדם שיאבה להגביה קולו בשביל להשמיע לשון הרע (חפץ חיים על התורה עמוד רעא).

וחיוב זה של הנחת אצבעו באוזנו, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני לשון הרע עמוד שס) שהוא אפילו אם הדיבור אסור רק כלפי השומע ולא כלפי המספר, וכגון שהמספר מדבר עם אדם אחר על פלוני לתועלת. ועוד הוסיף, שמסתבר שחיוב זה הוא רק כשכבר שומע דבר אסור, שאז מחויב לשים אצבעו באזנו, אבל כשיש ספק אם ידברו לשון הרע, אין מחויב בזה עד שישמע שמתחילים לדבר לשון הרע, שאל"כ אין לדבר סוף, שיחשוש בכל פעם שמא מדברים לשון הרע.

בסעיף ה' (מכלל ו' בהלכות לשון הרע) כותב ה'חפץ חיים' שאדם שישב בחבורת אנשים שהתקבצו לענין מה, והתחילו לדבר דיבורים אסורים, והוא משער שדברי תוכחתו לא יועילו להם מאומה, אז אם יכול ללכת משם, או להניח אצבעו באוזניו - עושה בזה מצוה גדולה. וראה שם המשך דבריו מה יעשה אם אינו יכול לעשות את שני הדברים הללו.

בביאורים ומוספים מביאים את המסופר על החפץ חיים, שלעת זקנותו כשכבדה שמיעתו, שאלו פעם רב אחד מדוע אינו הולך לרופאים כדי שיטפלו ויקלו על שמיעתו, והשיב לו, כי איסור לשון הרע הוא בין בדיבור ובין בשמיעה; בדיבור יכול הוא להיזהר, כי הדיבור ברשותו של האדם, ברצותו מדבר וברצותו

פעם נכנסה ציפור לחדרו של הגה"צ רבי אליהו לופיאן ולא יכלה לצאת, הרב פתח את החלונות והדלת, אך זו מחמת פחדה הגביהה עוף, זמן רב חלף עד שבאחד ממעופיה הנמיכה עוף ויצאה. הג"ר אלה' למד מכך מוסר ואמר: "פעמים רבות אדם מגיע למזל הזולת למבוי סתום - לו ינמיך מעט קומתו, ימצא את דרך החיים וישתחרר מכלאו"...

(מראשית השנה להרב דורון גולד עמ' שיז)

בשעה שמתפתחת מחלוקת נשתדל למחול מעט על כבודנו, ופעמים רבות בכך תסתיים המחלוקת